

Fratta (Roma, 2018); e Compagna, Anna Maria, Michela Letizia, Núria Puigdevall (eds.), *La poesia oggettiva nella letteratura catalana medievale. Antologia di testi con traduzioni a fronte* (Roma, 2019).

Dopo la pausa ha avuto luogo la sessione seguente, presieduta da Antoni Ferrando, il cui primo intervento è stato ad opera di Abel Soler. Lo studioso ha analizzato i riferimenti alla cultura classica, in particolare quelli a Ercole, nel *Curial*.

Di seguito, Vicent J. Escartí ha tenuto un intervento sulla scrittura e lo scrittore nella tradizione letteraria e non: *Curial* e Enyego e D'Avalos.

Subito dopo il dibattito e la pausa pranzo, hanno avuto inizio le due ultime sessioni del Convegno. La prima, una Tavola Rotonda, moderata da Alessandro Vitale Brovarone, nella quale sono intervenuti: Michela Del Savio (Università degli Studi di Torino), con una relazione dal titolo «Osservazioni sulla tradizione manoscritta e testuale dei trattati di falconeria attribuiti a Innico d'Avalos»; Andrea Maggi (Università degli Studi Federico II) e Francesco Montuori (Università degli Studi Federico II), con una relazione intitolata «La cultura italo-catalana del xv: Enyego D'Avalos e il trattato mistilingue di falconeria».

L'ultima sessione dell'incontro, coordinata da Vicent J. Escartí, ha visto come primo relatore Eulàlia Miralles che ha esaminato la parodia cavalleresca nell'opera di Francesc Fontanella e l'evoluzione del tema.

Infine, Escartí ha letto l'intervento di Rafael Roca, che, per impegni improrogabili connessi ai suoi obblighi di Segretario della Facoltà di Filologia, Traduzione e Comunicazione della UV non ha potuto essere presente. L'intervento di Roca era incentrato su «Marià Aguiló i la resurrecció del *Tirant lo Blanch*». Naturalmente anche queste ultime sessioni sono state vivacizzate da un interessante dibattito.

Anna Maria COMPAGNA PERRONE CAPANO
Università degli Studi Federico II, RABLB

Núria PUIGDEVALL I BAFALUY
Università degli Studi Suor Orsola Benincasa di Napoli

La Diada de Sant Jordi a Bucarest: sota l'estendard de Màrius Torres i la *Istoria Catalunyei* (17 i 18 d'abril de 2019). —L'any 2017 es va escaure la commemoració dels 75 anys de la mort de Màrius Torres i els 70 de la primera edició de les seves *Poesies* feta pel seu amic i editor Joan Sales a Coyoacán. Amb motiu d'aquesta ocasió, la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida, amb el suport de l'Ajuntament de Lleida, va promoure diverses traduccions de poemes de Màrius Torres: al romanès, a cura de Jana Balacciu Matei (publicada el mateix 2017); al rus, a càrrec d'Olga Nikolaeva i Andrei Rodoski (2018), i a l'alemany, a cura d'Àxel Sanjosé (2019).

És precisament arran de la publicació de l'antologia bilingüe de Màrius Torres, *Sfinxul din noi. Antologie poetică bilingvă*, i del darrer volum de la Biblioteca de Cultură Catalană, *Istoria Catalunyei*, la història de Catalunya de Jaume Sobrequés traduïda al romanès per Jana Balacciu Matei, que l'Editorial Meronia de Bucarest ha organitzat, aprofitant la proximitat de la festivitat de Sant Jordi, sengles presentacions, els dies 17 i 18 d'abril, respectivament. Totes dues traduccions —els números 41 i 43 de la col·lecció— han comptat amb un ajut de l'Institut Ramon Llull, entitat que també s'ha implicat en les jornades catalanes de Bucarest d'enguany.

La primera presentació va tenir lloc a la Llibreria Eminescu, al costat mateix de la Universitat de Bucarest, que era plena com un ou per escoltar la traductora, que va acudir a la història del Barça com a exemple de la història recent de Catalunya, i el professor d'història medieval de la Universitat de Bucarest Stelian Brezeanu, que va fer un resum dels orígens i l'evolució històrica de

Catalunya. Durant la presentació es va assenyalar que aquesta primera història de Catalunya en llengua romanesa conté no només informacions sobre esdeveniments històrics, sinó també les primeres informacions sobre les institucions i persones que han fet aquesta història. En aquest sentit, la traductora va haver de traslladar al seu món amb altres tradicions la realitat catalana i construir una terminologia per reflectir-la. Pel que fa al nom del país —segons la traductora—, la seva opció ha anat en contra de la tradició romanesa, on Catalunya s'havia imposat com a préstec del francès. La traductora ha optat per Catalunya i ha explicat clarament la seva opció: tenint en compte que el nom Catalunya no comporta cap dificultat de pronúncia per als romanesos, ha volgut respectar el nom oficial d'aquest país.

La segona va anar acompanyada d'un recital de música a partir de versos de Màrius Torres i es va celebrar a l'exquisit i cèntric Palau Cantacuzino, seu de la Casa-Museu del compositor George Enescu. A la presentació del volum, primera part de l'acte, hi van intervenir la pianista i traductora Lavinia Coman, el professor Joan Ramon Veny, director de la Càtedra Màrius Torres, la professora Margarida Prats, de la Universitat de Barcelona, especialista en Torres que ha escrit el pròleg a l'edició romanesa, com també la traductora i editora del volum, Jana Balaciu Matei. L'antologia bilingüe, que ja havia estat presentada a Catalunya el 26 d'octubre de 2017 en el marc del II Simposi Internacional Màrius Torres organitzat per la Càtedra Màrius Torres, recull una quarantena de poemes en la que és la primera vegada que Torres es tradueix al romanès.

La segona part de l'acte va consistir en un concert de la soprano catalana Eulàlia Ara acompanyada de Lavinia Coman, que van interpretar tres de les composicions que el mateix Torres va deixar per a piano i veu: les peces trobadoresques «A tantas bonas Chansons» i «Lanquan li jorn son lonc en may» i la «Chanson d'automne» de Verlaine, escrites l'any 1942, a les quals va seguir un repertori de peces musicals compostes sobre poemes de Màrius Torres pels mestres contemporanis M. Rosa Ribas («Ara que em torna el foc de viure»), Manuel García Morante («Això és la joia») i, en rigorosa estrena, «Així un núvol es fon!», de Jordi Vilaplanyó. El concert va acabar amb un seguit de peces del poeta i compositor romanès Nicolae Coman: «Pe sub flori mă legânai» (popular romanesa), «Cum totul trece» (a partir de versos de Rilke), «Culorile toamnei» (versos de G. Călinescu) i «Cântec» (poema de Nichita Stănescu). El matrimoni Coman (Nicolae i Lavinia), a més de reconeguts musicòlegs, també han dut a terme una tasca de traducció i difusió de la literatura catalana a Romania. L'any 2018, Lavinia Coman va ser distingida amb el Premi Josep Maria Batista i Roca – Memorial Enric Trullols que concedeix l'Institut de Projecte Exterior de la Cultura Catalana.

Els estudiants de català de la Universitat de Bucarest van poder assistir a la presentació-concert després d'haver escoltat sengles conferències sobre Màrius Torres de la professora Margarida Prats i el professor Joan Ramon Veny, en un acte organitzat a la seu de la Universitat, pel departament de Lingüística Romànica, Llengües i Literatures Iberoromàniques i Italià de la Facultat de Llengua i Literatures Estrangeres i el Centre de Lingüística Comparada i Cognitivisme. Els convidats catalans van ser rebuts per la cap del departament, la professora Mianda Cioba, a qui van lliurar fons bibliogràfic de Torres per a la biblioteca catalana. Posteriorment, traslladats ja a l'amfiteatre Maiorescu de la Facultat, la professora Oana-Dana Balaș va ser l'encarregada de presentar els professors catalans als estudiants i col·legues presents. Les dues conferències van oferir dues visions complementàries de l'obra del poeta, des dels punts de vista general i particular: concretament, Margarida Prats va fer una panoràmica de la trajectòria literària i vital del gran poeta català, mentre que Joan Ramon Veny va exemplificar aquesta trajectòria amb el comentari de dues versions d'un poema de Torres.

No és el primer cop que se celebra la Diada de Sant Jordi a Bucarest. L'any 2015, la Universitat de Bucarest va acollir el primer col·loqui de catalanística i traducció: *Llengües i cultures en contacte: el català i l'Europa d'avui. Diàlegs culturals mitjançant traduccions literàries*, organit-

zat des del Centre de Lingüística Comparada i Cognitivisme de la Universitat, en col·laboració amb l'Institut Ramon Llull i la Institució de les Lletres Catalanes, i els segells editorials romanesos Meronia i Meteor. El bon resultat d'aquest primerencontre científic entorn de la llengua catalana va propiciar la celebració, l'any passat, del XVIII Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, que l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes va organitzar conjuntament amb la Universitat de Bucarest.

Xavier MONTOLIU PAULI
Institució de les Lletres Catalanes

Joan R. VENY-MESQUIDA
Càtedra Màrius Torres - Universitat de Lleida

Investidura de Joaquim Maria Puyal com a doctor Honoris Causa per la Universitat Autònoma de Barcelona (Bellaterra, 7 de maig de 2019). — La Universitat Autònoma de Barcelona celebra el 50è aniversari i s'ha fet un regal que no tothom es pot fer. Ha incorporat Joaquim Maria Puyal al seu claustre de professors. Ho va anunciar la rectora, Margarita Arboix, el matí del 7 de maig, en l'acte en què va ser investit doctor honoris causa. Una cosa porta l'altra. El regal també ho va ser per a tots els que van voler acompanyar Puyal a Bellaterra. Menys els que eren a Liverpool amb el Barça, els altres hi eren tots: mestres i alumnes del mestre, cares populars, el món acadèmic i professional de la ràdio i la televisió, com Sebastià Serrano, Jordi Mir, Joan Veny, Joan Martí, Gemma Rigau, Antoni Bassas, Mònica Terribas, Nina, Christian Garcia, Isabel Bosch, Saül Gordillo, Xavier Bosch, Xavier Graset, Albert Mora, Sol Bolós... I Puyal no va decebre.

Amb 70 anys acabats de fer, ara que ja no transmet els gols de Messi i ha passat a ser membre emèrit de la Secció Filològica de l'IEC, Puyal ha estat reconegut amb la Medalla d'Honor al mèrit esportiu de l'Ajuntament de Barcelona i, ahir, amb el doctorat honoris causa de la UAB. Per agrair aquest honor, va regalar als assistents una lliçó magistral en tots els sentits. Encara Puyal.

El padrí encarregat de la *laudatio*, el catedràtic de Comunicació Miquel de Moragas, va qualificar Puyal de «comunicador en el sentit més humanista de la paraula, sempre compromès amb el servei a l'audiència». Moragas va recordar que va aconseguir entrar a les llars catalanes, que «no estaven acostumades que entressin a casa seva amb aquelles noves formes», i va bastir «una nova cultura massiva i d'entreteniment en català». Encara Puyal.

Després dels parlaments inicials, diploma, medalla i salt al camp. La veu va prendre forma d'home i va pujar al faristol. Per a l'ocasió, Puyal va voler explicar com entén ell la comunicació: «Voler ser entès i voler entendre». Va agrair els cinquanta anys que s'ha dedicat a la comunicació —«No em puc queixar»—, però va voler confessar «certa decepció, per la desaparició del pensament pel poder de les xarxes». Ironitzant amb el llenguatge actual, va proclamar: «Avui la banalitat és tendència». Encara Puyal.

I llavors, en un espectacle de llum i so (fotografies, vídeos, veus radiofòniques, dibuixos, gràfics...), ple de sorpreses i de moments emotius, va desglossar els deu punts de la seva teoria de la comunicació: la paraula, la veu, el to, el ritme, l'estil, la mirada, l'escena, el tacte, la llengua i l'honrada subjectivitat. En un discurs a favor d'una societat més justa, en què la comunicació té un paper fonamental, va resumir els deu punts en un: «La voluntat de comunicar». Les últimes paraules van ser un record emotiu per a la seva mare: «Avui, amb aquell somris m'ho diu tot». Encara Puyal.

El cor de cambra de la UAB va interpretar la cançó 'Messi', amb lletra i música de Bruno Oro, amb un àudio de Puyal al final cantant un gol del davanter del Barça. Després de tocar el cel amb el